

V.VAK tegen afbraak Sint-Jozefskerk: “Wij stellen vijfde scenario voor: eerst een toekomstvisie en dan het behoud”

Erfgoedvereniging V.VAK is - het spreekt vanzelf - heel erg bezorgd. “Heel begrijpelijk dat de stad veiligheidsmaatregelen neemt, maar dan lees je in de pers de verschillende toekomstscenario’s. Over een mogelijke afbraak. Dat snijdt in ons hart. Wij ijveren natuurlijk maximaal voor een behoud”, zegt Joris Bouve, de voorzitter van V.VAK. “We zijn resoluut tegen een afbraak. Een afbraak van de Sint-Jozefskerk is voor ons te vergelijken met de afbraak van het Begijnhof van Aalst. Weet je dat er ooit zelfs concrete plannen waren om ‘t Gasthuys af te breken? Ook toen waren de argumenten dezelfde: het gebouw is een ruïne, het gaat enorm veel geld kosten. Gelukkig waren er toen Aalstenaars die gevraagd hebben om twee keer na te denken”, zegt Mark Dehoux, lid van de raad van bestuur van V.VAK. “In Dendermonde hebben ze trouwens hun begijnhof behouden en het staat nu op de Unesco-werelderfgoedlijst”.

Langetermijndenken en meer durf.

“Mensen zijn op het moment zelf verblind en missen het perspectief op langere termijn”, vertelt Dehoux. “Laten we een stukje meer visionair zijn en meer op lange termijn kijken, de mogelijkheden zien van de Sint-Jozefskerk en minder de gebreken. Dat opent perspectieven die voor de stad vruchtbaarder kunnen zijn dan ‘breek alles maar af, we zetten er nog een appartement op’”, zegt Mark. “Het is bijna een constante in de Aalsterse geschiedenis dat erfgoed wordt afgebroken. Gelukkig zijn er in de recente geschiedenis wel goeie dingen gebeurd met onder meer de Sint-Martinuskerk. Het zou een onvergefelijke fout zijn om nu de Sint-Jozefskerk zomaar af te breken.”

Volgens V.VAK zijn er wel degelijk realistische en betaalbare alternatieven. “Op de gemeenteraad vertelt de stad dat ze de houten balken zouden moeten vervangen worden door eikenhouten balken. En dat zou dan miljoenen kosten omdat het hout peperduur is. “Hier zijn beslist veel goedkopere alternatieven mogelijk zoals bijvoorbeeld een betonnen dakconstructie. Je moet toch op een meer serieuze manier over de toekomst durven nadenken. Durf is een belangrijk woord in heel deze zaak”, vinden ze. om twee keer na te denken”, zegt Mark Dehoux, lid van de raad van bestuur van V.VAK. “In Dendermonde hebben ze

trouwens hun begijnhof behouden en het staat nu op de Unesco-werelderfgoedlijst.”

Het vijfde scenario

Het stadsbestuur ziet vier toekomstscenario's: afbraak, afbraak zadeldak en behoud toren, complete renovatie en achteraf eens nadenken wat de nieuwe invulling kan zijn of optie vier: niks doen en verder laten vervallen. “Wij pleiten voor een vijfde scenario. Ontwikkel eerst een toekomstvisie. Kijk wat die kerk kan betekenen, in het midden in de stad, met ernaast een school en een groot plein. Hoe kan je daar een nieuwe bestemming aan geven. Hoe kan de erfgoedwaarde - die de kerk nog altijd heeft - behouden blijven en de kerk toch een toekomstgerichte bestemming krijgen? Als je daar een visie in ontwikkeld hebt, dan kan je gaan kijken wat je kan behouden en wat eventueel niet. Dat is al een totaal andere redenering”, zeggen ze. “Het vijfde scenario kan je dus samenvatten als volgt: ‘Kijk eerst naar de toekomst. Op basis daarvan neem je beslissingen over een toekomstige invulling van de Sint-Jozefskerk.’”

Die toren bijvoorbeeld, die biedt een fenomenaal zicht op de ruime regio rond Aalst. Weinigen hebben al van dat zicht kunnen genieten. “In de toren zitten nestkasten van slechtvalken. Onlangs vertelde iemand van Natuurpunt mij dat het zicht vanuit de toren fenomenaal is. Weten de mensen dat je de torens van Doel ziet? Dat je de Vlaamse Ardennen ziet? Dat je de haven van Gent ziet van daarboven?”, zegt Joris. “Aan de Sint-Martinuskerk hebben ze nooit een hoge toren gebouwd. We hebben er een aan het Esplanadeplein. De toren die ze niet aan de Sint-Martinuskerk hadden, hebben ze aan het Esplanadeplein gebouwd. Die toren heeft allures van een kathedraal. Kijk wat die kerk kan betekenen, in het midden in de stad, met ernaast een school en een groot plein. Hoe kan je daar een nieuwe bestemming aan geven. Hoe kan de erfgoedwaarde - die de kerk nog altijd heeft - behouden blijven en de kerk toch een toekomstgerichte bestemming krijgen? Als je daar een visie in ontwikkeld hebt, dan kan je gaan kijken wat je kan behouden en wat eventueel niet. Dat is al een totaal andere redenering”, zeggen ze. “Het vijfde scenario kan je dus samenvatten als volgt: ‘Kijk eerst naar de toekomst. Op basis daarvan neem je beslissingen over een toekomstige invulling van de Sint-Jozefskerk.’”

Die toren bijvoorbeeld, die biedt een fenomenaal zicht op de ruime regio rond Aalst. Weinigen hebben al van dat zicht kunnen genieten. “In de toren zitten nestkasten van slechtvalken. Onlangs vertelde iemand van Natuurpunt mij dat het zicht vanuit de toren fenomenaal is. Weten de mensen dat je de torens van Doel ziet? Dat je de Vlaamse

Ardenen ziet? Dat je de haven van Gent ziet van daarboven?", zegt Joris. "Aan de Sint-Martinuskerk hebben ze nooit een hoge toren gebouwd. We hebben er een aan het Esplanadeplein. De toren die ze niet aan de Sint-Martinuskerk hadden, hebben ze aan het Esplanadeplein gebouwd. Die toren heeft allures van een kathedraal." Waar naartoe?

Het Vereecken-orgel is dan weer waardevol erfgoed en apart beschermd. Het is het summum van het kunnen van de gebroeders Vereecken. Afbraak van de kerk zou de facto de vernietiging van het orgel betekenen. "Hoe kan je dat verplaatsen of ontmantelen zonder het te vernietigen? Die zit ingekapseld in een prachtige neogotische orgelkast. Al die orgelpijpen moet je eruit halen en wat dan? Verkopen en ergens anders dan heropbouwen. Als je het scenario van de afbraak doortrekt, besef je dat dit onrealistisch is.", zegt V.VAK.

De middelen om hier een geslaagd project van te maken, hoeven echt niet alleen van de stad te komen. "Je kan er de school bij betrekken. De Broederskerk van Sint-Niklaas is voor V.VAK een mooi voorbeeld van hoe het kan zijn. De schoolkapel is gerestaureerd en in die kerk zijn ze de volumes gaan benutten door te compartimenteren, box-in-box, allemaal in samenwerking met agentschap Onroerend Erfgoed. Ze gebruiken het nu als klaslokalen. Waarom niet? mooie 19de-eeuwse kerk. Daar zit toch iets moois in?", aldus V.VAK. "We hebben een brief geschreven naar de Vlaamse minister van Erfgoed Diependaele. Daarin vragen we de minister om deze kerk als een pilootproject te zien. Het is niet de enige parochiekerk van Vlaanderen die in de problemen zit. Ook vanuit Vlaanderen kunnen er volgens ons extra middelen uitgetrokken worden. En we denken ook aan centen van bedrijven uit de streek of particulieren. Je moet wel eerst weten waar je naartoe wil."

Rutger Lievens 22-01-23